

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLV (39)

Štev. (No.) 49

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

11. decembra 1986

Kje, domovina, si?

V teh dneh se je mudila na obisku v Trstu rojakinja Lučka Ponič, ki je rojena in živi v Argentini. To nušo sovrstnico iz daljne južnoameriške dežele smo prosili za zapis. Poslala nam je ta prispevek, ki bi ga ocenili za elegijo rodni zemlji, tudi zavesti pripadnosti slovenskemu narodu in kulturi. (Ured.)

Kakor da bi mu bilo le včasih dovoljeno, se je pero ustavilo ob misli na rodno zemljo...

V nekaj sekundah se je spustilo po planisferiju navzdol in spremenilo črnilo v najrazličnejše odtenke njegovih modrih in zelenih barv. Začelo je barvati drugo zemljo.

Zemljo ravnin in pašnikov, džungle in puščave, gnezd kondorja med Andi — zadnjimi mejniki med časom in večnostjo. Zemljo vročega, suhega in včasih deževnega vremena; zemljo mrzlega juga na jugu sveta, kjer je prehod na ledeni kontinent. Zemljo viju-

gastega vzhoda, kjer sonce pokuka iz oceana in nadaljuje svojo pot, dokler se njegovi žarki ne vtihotapijo med snežne klobčke zahodne kordiljere.

Zemljo čudnih ljudi, ki skupno sestavljajo mozaik narodov. Barve tridesetih milijonov različnih polti, src in duha izlitih v enoto, med katero spada tudi slovenski človek.

En Slovenec, še eden in še eden... Množica nekaj tisočev, ki gledajo v osrčje Evrope in začrtavajo z nevidno tintno črto, ki povezuje Argentino s Slovenijo.

Tako preprosto in vsakdanje, kakor da ne bi bilo vseh tistih načel, ki ločujejo domovino, ljudi in zgodovino. Zgodovino Slovencev, ki so v dvajsetem stoletju vsejali nagelj na tujih tleh. In glej, ta cveti in ljubi roko, ki ga je vsadila, in ljubi zemljo, kjer se je rodila.

Lučka Ponič

RAST (Mladika, Trst) 1986, št. 7

Slovenska sedanost in bodočnost

Tako bi lahko označili temo letošnje proslave narodnega praznika 29. oktobra, ki se je v Torontu vršila 9. novembra 1986 v cerkveni dvorani župnije Marije Pomagaj na Manning cesti.

Proslavo je pripravil Slovensko-kanadski svet s pestrim sporedom, pri katerem so sodelovali z nastopi: Bernardka Jamnik z recitacijo pesmi „Slovenski svet“ (Ludvik Ceglar), plesna folklorna skupina „Nagelj“ s tremi narodnimi plesmi pod vodstvom Cirila Sorška, Heidi Šušteršič s simbolično-baletnim plesom ob pesmi „Domovina“ (Simon Jenko) in spremljavo na klavirju (prof. Jože Osana) ter petjem (Blaž Potočnik). Slovenske narodne vednote je v kratkem sestavku prikazal Luka Jamnik, kot solist je Blaž Potočnik zapel lepo Pestnerjevo pesem „Ljubim te, Slovenija“ ob spremljavi prof. Osana na klavirju. Slavnostni govornik ob tej priliki pa je bil dr. Tone Arko iz Chicaga.

Program proslave, ki ga je vodil mlad slovenski odvetnik Andrej Markeš, se je pričel s kanadsko in slovensko himno (prof. Osana na klavirju), nakar je udeležence pozdravil podpredsednik Otmár Mauer. Pred razvitjem nadaljnjega sporeda je še Andrej Markeš spregovoril nekaj besed o pomenu 29. oktobra kot narodnega praznika, ko se je naš narod po tisočletni nemški nadvladi končno osamosvojil in si priboril svojo neodvisnost.

Tema proslave pa je bila zajeta v govoru dr. Arka, ki je razpravljal o splošni slovenski problematiki.

Obravnaval je sedanjo slovensko stvarnost doma in pri tem ugotovil, da so danes Slovenci v matični domovini še bolj izkoriščani od ostalih južnih republik kot so bili od nekdanjih banovin.

Zavrgel je trditev, da zaradi naše (slovenske) majhnosti ne bi bili sposobni živeti v svoji lastni slovenski državi.

Vzroke za to, da danes nimamo svoje države je potem treba iskati drugje. Kje so vzroki?

V prvi vrsti je geografska lega našega ozemlja. Slovenci smo bili izpostavljeni prepihu političnih, gospodarskih in mednarodnih interesov skozi vsa stoletja naše zgodovine. Prisljeni smo bili, da se v svoji „majhnosti“ tem preprihom prilagodimo (mi, ki smo prišli v Severno Ameriko, smo se morali prilagoditi tukajšnjim razmeram), kar je vsakemu čisto razumljivo. Takratni položaj Slovencev je zahteval isto. Ali jih bomo zato obsojali?

Obstoj naroda je velika odgovornost! Za nas Slovence, ki nas je komaj dva milijona, še posebej. Voditelji slovenskega naroda skozi vso našo zgodovino so bili istega prepričanja, kot smo mi danes: Biti Slovenec pomeni biti vdan slovenskim narodnim izročilom in naši veri, katero Turki in tudi današnji brezbožniki ne bodo mogli uničiti.

To je edina sila, ki nas Slovence druži in nas dela narod. Ko bomo tudi na političnem polju prišli do tega spoznanja, bo realizacija o slovenski državi postala naš enoten cilj. Nas v zdomstvu in onih doma. Zato moramo našo narodno politiko „rehabilitirati“ in jo umestiti na vrhunc naše narodne dejavnosti, kajti realizacija naše slovenske državnosti ne bo zgrajena na naši kulturi kot je pravilno ugotovil dr. Arko, temveč na naši narodno-politični samozavesti in odločnosti.

Izvojevati slovensko narodno svobodo v svoji lastni državi je v prvi vrsti politično delo. Zato je nujno, da Slovenci pridemo do spoznanja, da je politika neobhodno potreben del našega narodnega življenja, kajti le v demokratično urejeni državi se tudi versko, gospodarsko, kulturno in politično lahko razvijamo in tako postanemo člen človeškega prizadevanja za boljši in pravičnejši svet, kjer bo vsak narod imel svoje mesto ter živel življenje, ki mu je bilo po božji Previdnosti odmerjeno in zagotovljeno.

(iz Am. domovine, 18. nov. 86)

Mogoče ne veste, da...

— da so v Sloveniji zaradi upadanja števila otrok začeli zapirati nekatere šole...

— da je Edvard Kardelj večkrat interveniral v tiskarni DELA v Ljubljani, ker so stavci in korektorji velikokrat prezrli napačno stavljeni priimek „K r a d e l j“...

— da je pravoslavni srbski duhovnik na sprejemu na ljubljanski občini jokaje primerjal neizvolitev literata Bulatovića za predsednika zveze jugoslovanskih pisateljev z nesrečo v Černobilu...

— da je na oba nagradna natečaja, ki ju je letos razpisala SKA v Buenos Airesu, prispelo enajst literarnih prispevkov in sedem esejskih (o slovenski bodočnosti)...

Zgodovina je gibanje naprej in to gibanje je valujoče. Vsaka njena faza je novost, ki se kritično ozira na preteklost. Čim globlje se družba pogreze v temne, umazane globline, tem močnejši je vzgon proti jasnini in čistem ozračju.

Vedno bolj kaže, da je Slovenija v naglem procesu ovedenja svojega položaja in da vse težje prenaša pritisk domače tiranije in tuje nadmoči. Za odkrivanje celotne panorame bi bilo treba daljših študij, dosti pa lahko povedo posamezne izjave mladih kulturnih delavcev, ki se ne strašijo javno pričevati svojega odstopanja od partijske linije.

Tako npr. že poznamo izjavo komisije Društva slovenskih pisateljev za varstvo misli in pisanja s 3. julija, ki je bila objavljena v Delu in v Telesku. V njej se odločno odkloni nesprijemljiva izjava predsednika Zveze borcev o dogodkih v Rogu in postavi trditev, da tisti dogodki že dolgo negativno vplivajo in vznemirjajo nekdanje partizane in vso javnost, ker še zdavnaj niso pojasnjeni in jih nikakor ni mogoče „ne obžalovati“. Izjava odklanja take pritiske na preučevanje dogodkov in na oblikovanje javnega mnenja.

Ob napetostih v jugoslovanskem pisateljskem društvu je Dimitrij Rupal v Dnevniku 21. junija pogumno napisal, da Slovenci svojih bolečin ne znajo obvladati. Kadar nam je pretežno, si rajši vzamemo življenje, namesto da bi komu zagrozili s pestjo pod nosom ali segli po kakem ostrejšem orodju. Sprašuje se, kako da se ne upremo in rečemo: Ne, hvala, ne bomo poslušali teh bedarij, kar je preveč, je preveč! Končno namigne, da bo treba izstopiti iz jugoslovanskega društva pisateljev, če pride do politične akcije, in zabrusi, da bo treba izstopiti tudi iz katere druge družbe, če v njej s Slovenci brijejo norce.

Isti pisatelj je v razgovoru z belgrajskim polmesečnikom Duga 28. junija ugotovil, da se je pri Slovincih model negativizma že izčrpal v kritiki, literaturi in pri izobraženstvu in da smo zdaj v prehodnem času spravljanja s preteklostjo. Pisatelji in sploh intelektualci morajo biti na čelu tega spravljanja s pre-

— da so na Kongresu Zveze mladine Jugoslavije v Beogradu slavenski delegati med drugim predlagali, naj bi ukinili Dan mladosti s Titovo štafeto...

— da so nemotriji v Področju na Koroškem grobo napadli celovškega škofa dr. Kapellarija, ker je med nekim obredom spregovoril nekaj slovenskih besed, in da jih je škof odločno zavrnil...

— da so ob priliki cerkvene slavnosti v Kosezah pri Ljubljani člani mladinske organizacije postavili pred cerkev mizo, da bi zbirali podpise proti gradnji nukleark in proti vojaški službi žensk...

— da se v zamejstvu javno mnenje začena nagibati k domnevi, da je Stanka Vuka, katerega tragedijo obravnava zadnji roman pisateljice Tomizve, likvidirala Osvobodilna fronta...

— da je bilo šest tisoč izvodov knjige LEPOTE SLOVENSkih CERKVA, ki jo je izdalo koprsko OGNJIŠČE, razprodanih in da se tiska nova naklada sedem tisoč izvodov...

— da je pri Mohorjevi družbi v Celovcu izšla knjiga Vinka Ošlaka o Medjugorju v esperantu z naslovom od. Bolgarije do. Brazilije, medtem ko se v Zagrebu tiska slovenski prevod Bubalovih TISOČ SREČANJ. Z. GOSPO...

MLADIKA, Trst, št. 7

Iz slovenske panorame

teklostjo in z drugače mislečimi, z dogodki, pozicijami, ljudmi in generacijami. Pravi, da so bili predolgo ekskluzivni, zgodovino so brali samo z vidika razreda ali grupe, ki je zmagala, čeprav je bilo v zgodovini še dosti drugega. Ker gledajo na stvari samo z zmagovite perspektive, veliko izgubljajo. Upoštevati je treba zgodovino vse družbe. Potem obžaluje, da Slovenci menda nismo nikoli razmišljali o sebi kot samostojni skupnosti. Na zgodovinsko ospredje poskušamo prihajati vedno skozi kaka druga vrata, ne mislimo pa na to, da imamo sami svoje tope in da bi lahko bili samostojna sila na mednarodni ravni.

Sociolog Andrej Novak je v članku v Telesku, ki ga je v prevodu priobčil beograjski NIN 30. julija, zatrdil, da je slovenska javnost ne samo proti jugoslovanskim, ampak tudi proti prevladujočemu delu slovenskih političnih struktur. Pravi, da je odhod samo korak do ugotovitve, da je razpoka med dejanskim življenjem in politiko vedno večji. Večina mlajših politikov ima politiko za zgolj birokratsko manipuliranje ali pa boj za oblast. Kolikšna je ta razpoka, se ne dá izmeriti z nebinimi merili. Gotovo pa je, da se vse bolj povečava, in se vidi to na eni strani v tem, da vedno več ljudi išče možnosti, da bi družbeno delovali neodvisno, zunaj postavljenih družbenih institucij ali organizacij. Na drugi strani se oddaljevanje politike od življenja vidi v vedno večji brezbriznosti. Ljudje se izmikajo, da bi sprejemali javne službe, in beže v privatnost. To so znaki notranje emigracije, ki morejo pripeljati slovensko družbo v sterilno družbeno shizofrenijo.

O ideji zedinjene Slovenije je na Slovenskem spet več govora. Vasilij Melik je 8. februarja v Delu priobčil članek o doseganju razvoja programa, ki se je spočel 1844. leta. Zatrjuje prepričanje, da nimamo razloga, da se odredimo programu Zedinjene Slovenije. V njem je izražena težnja, ki presega državne meje. Konkretan program bi bil danes uveljavljanje skupnega slovenskega kulturnega prostora. Da bo ta res v prid slovenstvu, je odvisno predvsem od Slovencev na jugoslovanski strani meje, predvsem od njihovega vodstva. Za skupni kulturni prostor zahteva, da se resnično odprejo meje, odprejo za ljudi in za vse kulturne dobrine, tako v glasbi, sliki, govorjeni in pisani besedi. V ta namen pa terja, da se v osrednji Sloveniji spremenijo mnogi predpisi in ravnanja.

V razgovoru z Die Tageszeitung z 28. junija ugotavlja Tomaž Mastnak, da se slovenska situacija razlikuje od druge Jugoslavije v tem, da je v Sloveniji uspelo dokaj veliko samorganiziranje družbe in da partija tam ne more v vseh stvareh izvajati svojega monopola tako kot v drugih republikah.

Ob takih pojavih se hrvaška emigracija ogleduje ob Slovincih. Urednik londonske Nove Hrvatske Jakša Kušan v številki s 24. avgusta označuje razvoj za demokratičnim pritiskom in meni, da bodo komunisti v tem procesu imeli kmalu samo dvojno izbiro. Popustiti bodo morali demokratskemu pritisku in skupaj z ljudskimi predstavniki iti v reševanje položaja. Če bodo odlašali, pa tvegajo, da pride kriza do take stopnje, na kateri bo edina „rešitev“ tuja intervencija.

Srednja Evropa?

Pred kratkim je v Nürnbergu imela nemška socialistična stranka svoje zasedanje. Glavna tema je bila „Zapadna Evropa — Srednja Evropa — Vsa Evropa“. Navzočih je bilo lepo število pripadnikov stranke, med njimi, precej mlajše generacije. Največ so razpravljali o „Srednji Evropi“, brez dvoma pa za slugi Petra Glotza, ki je aktivni član stranke in ima Čehinjo za mater. V svojem govoru je nakazal, kako si predstavlja Srednjo Evropo. Opiral se je na zamisel liberalnega nemškega politika Friedricha Neumannja, ki je živel v Nemčiji konec preteklega in v začetku sedanjega stoletja in je že leta 1915 napisal knjigo o novi politični in gospodarski ureditvi Srednje Evrope. Sestavljala naj bi se iz habsburške monarhije in dela nemške države. Peter Glotz pa ne zagovarja več nekdanje politike evropskih velesil, temveč predlaga predvsem takšno obliko države, v kateri bi bilo možno mirno sožitje narodov in sicer Čehov, Slavakov, Poljakov, Nemcev in eventualno tudi Italijanov pod isto streho. Razblinil je sanje o vele-nemški državni ideji iz leta 1848 — ki se je sicer uresničila v kratki dobi med leti 1938 in 1945 —, je pa kvarno vplivala na odnose med narodi, ki živijo na tem ozemlju.

Navzoča Katarina Focke, ki je zastopnica Nemške socialistične stranke v evropskem parlamentu, pa pravi, da s „Srednjo Evropo“ ne more ničesar narediti. Zanj je pojem „Srednja Evropa“ zgodovinsko preživel in opozarja, da je potrebna velika opreznost, če jo hočejo vzpostaviti.

Navzoč je bil tudi Fred Sinowatz, nekdanji avstrijski kancler, ki je v svojem govoru poudarjal, da je svoje bivše politično mesto imel samo zato, ker so na Pariški mirovni kon-

ferenci njegov rojstni kraj dodelili Avstriji, čeprav bi ga prav tako lahko določili Madžarski.

Zdenek Mlynar pa je bil za dobo Dubčeka tajnik češkoslovaških komunistov, sedaj pa živi v zdomstvu na Dunaju. Po njegovem mnenju naj bi „Srednja Evropa“ obstajala.

Tudi za italijansko komunistično funkcionarko Luciano Castellino je Srednja Evropa strateškega pomena gledajoč s stališča evropske leveice, ki pravi, da potrebuje novo politično paradigmo — vzorec, ki naj ustvari novo evropsko identiteto“.

Zasedanju je prisostvoval tudi Alfred Grosser, ki je francoski izvedenec za nemška vprašanja. Rojen je bil v Frankfurtu in je med vojno sodeloval s francosko rezistenco. Zaprepaščen je bil zaradi izvajanja Petra Glotza in je svaril pred zamisljo neke srednjeevropske stvaritve med obema blokoma — vzhodom in zapadom. Po njegovem mnenju je iluzorno misliti, da si Evropa lahko išče svojo smer, ker bi bila leta v svojem jedru prav za prav izredna pot Nemčije. „Dobro sosedstvo in odprte meje, to zagovarjam“, je dejal. „Sicer pa skušam že dolgo časa Francoze prepričati, da ležijo francoske meje ob Elbi.“

Nadalje poudarja, da predstavlja Sovjetska zveza politični sistem, ki je v diametralnem nasprotju z novonastalimi principi svobode, katere tudi Evropi socialistična stranka. Tudi Katarina Focke hoče podpreti novi zagon evropskega mirovnega reda, ki je cilj stranke in je povsem drugačen, kakor pa ga pojmuje zamisel „zgodovinsko obremenjene Srednje Evrope“.

Vse zasedanje je potekalo izredno razgibano, po mnenju Echara Fuhrera pa povsem in predvsem gledano iz nemškega stališča.

Po FAZ povzela P. D-ova.

Prišleki

Knjigo pod tem naslovom je napisal Lojze Kovačič in je sedaj v Ljubljani uspešnica. Pisatelj v njej opisuje svoje življenje v vojnih letih predvsem pa v prvih desetih povojnih letih, ko je v Sloveniji divjal stalinizem. Opisuje izgon družine, svoje bivanje po internatih, preganjanje in partijsko vsemočnost. Knjiga je zvest odsev trpljenja in tlačenja vseh tistih, ki niso bili soglasni s partijo.

Naj iz te trenutno najbolj brane slovenske knjige ponatisnemo samo odstavek, kjer opisuje, kako je še kot mlad študent zvedel za vračanje in pokol domobrancev:

Potem so se začeli pri mizici prepirati okoli vojne knjige pisatelja, ki je ravnanje prišel iz srbskega izgnanstva, medtem ko sta se Križnik in Rudi zraven mene potihlo pogovarjala med seboj... Naenkrat sem zaslišal besede „osem ali dvanajst tisoč domobrancev“... „Ampak Angleži so jih izročili v statusu vojnih ujetnikov 27. maja, to je osemnajst dni po koncu vojne“ je rekel Rudi. Kar uskočil sem se od napetosti in se spremenil v eno samo uho... „Ne bi jih smeli postreliti.“ Križnik je zmignil z okroglo na kratko ostrizeno glavo. „Pravijo, da so to bile zadnje očiščevalne akcije v tej vojni“ je rekel... „Kakšne očiščevalne akcije neki?“ je vprašal Rudi. Z zdravno roko je naredil črto čez umazano hlačnico. „Saj so jih izročili lepo pod stražo kot transport na meji med Jugoslavijo in Avstrijo...“ Križnik je bil miren. „V Rusiji in Španiji je bilo ravno tako: ko je revolucija zmagala, so ji bili najbolj nevarni bivši

aktivni nasprotniki — belogardisti. Treba jih je bilo usmrtiti ali drugače napraviti neškodljive. To je zgodovinska nujnost. Zamisli si, da bi beli ostali pri življenju? Predstavljal bi stalno nevarnost za našo državo... „Ampak to je genocid!“ je zavpil eden... „Pa kaj? Kaj so pa oni vse delali? Kakšen genocid!“ je zavpil slikar Marjan besno. „To je zob za zob!“... „Meni je pravil nek Vedevejevec, ki stanuje pri nas, da so jih streljali dan in noč... Mitraljezi so se tako razgredli, da so jih morali polivati z vodo.“ je rekel Rudi... Bil sem preplašen, ker so tako mirno govorili o vsem tem... a najbrž je ta lepa hiša, kakor nekoč saloni, narekovala tako brezbržno zapuščnost... „Eden mojih stricov,“ je rekel Križnik, „je pripovedoval o nekom, ki se mu je posrečilo pobegniti iz masovnega groba, ko so napol mrtve začeli polivati z živim apnom... Bil je samo ranjen... Ob neki poti je ustavljal kamion, da bi se potegnil domov, ampak na kamionu so bili naši, vedevejevci, ki so ga odpeljali takoj nazaj na streljanje...“ Prijela me je panika... „Jaz tega nočem in ne morem razumeti“ je odkimaval Rudi... „Kje je bilo to?“ sem vprašal. „V Kočevskem rogu“ je odgovoril. „Pravi pragozd...“ „V eni sami jami?“... „Ne, najbrž v večih“... Saj deset tisoč mož, to je bila cela domobranska vojska, ki je pred enim letom prisegla na stadionu... jama bi morala biti tri kilometre dolga, če bi jih hoteli vse stlačiti vanjo... „Ene so najbrž zagrebli še napol žive. Še po nekaj dneh so bili živi in mrtvi so se še po šestih, sedmih dneh premikali...“ je pripovedoval Križnik.

OD MOZARTA DO FAUREJA

V zadnjem času sem imel priliko, da slišim dve neobičajni maši. To sta Mozartova Missa brevis K 275 in Faurejev Requiem. Koncerta sta bila še veliko prijetnejša, ker je oba krat pel baritonske solo-vložke Marko Fink. Missa Brevis K. 275 je nastala leta 1777 in je to obljubljena Mozartova maša. Skoro vse njegove maše se imenujejo Brevis, ker so to zelo kratke maše. To pa zato, ker je nadškof Colloredo dal nalog, da more Mozart komponirati samo maše, ki ne bi trajale več kot dvajset minut. Delo je zelo veselo, saj se prepletajo, kakor ptice na nebu, glasovi solistov, zbora in orkestra. Najbolj globok je zadnji del, peti del maše (Agnus Dei — Jagnje božje). Faurejeva Maša za rajne (Requiem) pa je nastala leta 1887, ko je skladatelj izgubil očeta. Ta Requiem nima ideje o grozoti zaradi bližine smrti, temveč smatra smrt kakor

večni počitek. Maša ima osem delov, kjer pojeta dva solista (sopran in bariton) orkester in zbor (v njem je pel pri tenorjih Andrej Rezelj). Posebno moram omeniti odlični Markov nastop. Njegov poln glas se je harmonično spajal z orkestrom in zborom. Tudi dikcija je bila zmeraj perfektna. A kar je najvažnejše, Marko nas je s svojim glasom popeljal tja, kamor pridejo drugi le po smrti. Popeljal nas je v stanje, kjer ni bilo solza zaradi izgube ljubljene osebe, kjer pa je vladal božji mir, in kjer se je čutila božja prisotnost. Taki koncerti nam ne pokažejo samo glasbeno umetnost, dajo nam tudi možnost, da se na poseben (glasben) način približamo božji navzočnosti. Marku Finku (in Andreju Rezelju) čestitam in jima želim še mnogo tako „gorečih“ koncertov. Andrej Jan

90 let Antona Noseta

Dolga leta je jubilat živel med nami v Argentini, vsi smo ga poznali in spoštovali. Še potem, ko je odšel v Evropo, smo ohranili z njim stike. Ob tako visokem življenjskem dogodku smo se obrnili na njegovega sina Maksa, da nam nazorno predloči slavljenca:

Najprej povej za informacijo mlajšim, kako je tvoj oče doživljal begunstvo in kako se je končno ustalil na Koroškem?

Doma smo bili iz Podtabora pri Strugah na Dolenjskem. Zaradi svojega mišljenja in delovanja smo odšli leta 1945 v begunstvo oče, dva starejša brata in jaz. Oba brata sta bila vrnjena in ubita, midva z očetom sva delila usodo izseljencev in končno prišla v Argentino. Na prošnjo svojih drugih sinov in hčera, se je končno moj oče vrnil v Evropo, najprej v Nemčijo, nato pa mu je g. Zaletel preskrbel bivanje na Koroškem v Šmihelu, kjer se je takoj udomačil, saj se je dobro počutil med Korošci in na slovenski zemlji blizu svojih otrok.

Kot vem, je tvoj oče še vedno korenjak pri svojih 90 letih. Kako preživlja tam svoje dneve?

Še vedno nekaj ur dnevno pomagam v župnem uradu dekanu Srienecu, obenem je pa za cerkovnika. Sam si pripravlja drva za zimo — poseka drevesa in nakolje polen! Rad se sprehaja po lepi koroški okolici in obiskuje znance in prijatelje, ki jih ima veliko. Ko so obnavljali cerkev, je bil poverjenik za zbiranje darov. Vedno pa še rad bere — brez očal; naročen je na vrsto časopisov in rad zaslučuje slovenske novice.

Kako ste praznovali njegovo 90. letnico?

K očetu smo na Koroško prišli vsi še živi bratje in sestre: od najdalj sem prišel jaz, en brat in ena sestra iz Nemčije, dva brata in šest sester pa iz Slovenije. Naša mama je umrla pred 12 leti, vendar sta z očetom še lahko praznovala zlato poroko. Tako smo se zbrali vsi v Šmihelu, bilo nas je vseh 52, med njimi tudi g. Zaletel, šmihelski dekan Srienec, tamkajšnji kaplan, župnik iz Strug g. Hren in vizitator lazaristov Zdravko Pogorelec, očetov sovaščan. Oče je bil ves presenečen in srečen, da smo se lahko spet zbrali vsi okoli njega. Saj ga iz Slovenije obiskujejo precej redno, a zame iz Amerike je težje priti.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Prenatranost dogodkov in pa omejenost prostora, ki ga odmerijo piscu, je večkrat krivo, da iz tega vsakotedskega opisa izpade omemba važnih stvari: zato je nemogoče ustreči tistim, ki se zanimajo za življenje v strankah, onim, ki jim je bistveno gospodarsko dogajanje, tretjim, ki jim je sindikalizem bistvene važnosti, ali katerim se zdi glavno zunanje-politično polje, ali cerkvena delavnost, ali socialni razvoj, ali vzgoja, itd., itd. V tem neizogibnem izpadanju je „opazovalec“ premnogokrat izpustil vojaške snovi, ker se mu je zdelo manj važno v sklopu celotnega delovanja. To pot pa je vojaški predmet vdrl z lastno močjo, ker je tako vladna iniciativa, kot vojaški odgovor, globoko pretresel življenje družbe, in do konca zbudil angažiranost političnih in socialnih skupin.

KO PUŠKE POKAJO...

Dolgo so puške že tiho in se sablje ne bliskajo. Od malvinske vojne sem je zavladal mir. Ta mir je treba sedaj legalno utrditi. Utrditi je treba novo življenje oboroženih sil v družbo. Preveč je bilo razkolov v preteklosti in preveč jih je v sedanosti. Med težkimi nalagami radikalne vlade je bila, ne na zadnjem mestu, pokopati, čim bolj dostojno in pravično, težko dobo gverilske in protigverilske vojne. Tega se je predsednik Alfonsín zavedal od prvega dne. A treba je bilo streči tako pravici kot političnim interesom.

Dolgo časa se je že govorilo o vladnem namenu, da napravi konec dolgoletnemu nemiru v vojaških vrstah. Tu niso tekli po istem tiru vladni interesi in sodnijski nameni. Nekajkrat se je že izjalovila „politična“ rešitev tega problema, in dolgo je morala čakati vlada na ugoden trenutek za nov poizkus, ki se je pričel v teh dneh. Naj nam bralci dovolijo vsaj kratek pogled v preteklost, za boljše razumevanje. A pripomnim, da je v tej zadevi toliko različnih pogledov in mnenj, da je nemogoče, da bi se celo v glavnih potezah vsi strinjali. Naj bo oproščeno to nesoglasje. Podpisani stvar vidim, kakor jo opisuje.

Argentina je preživela dolgo in krvavo vojno. Marksistična gverila je zanesla ogenj in meč v družbo. Policijski varnostni organi niso mogli požara pogasiti. Na pomoč so bile poklicane oborožene sile. Nalog jim je dala tedaj še ustavna vlada gospe Peronove. Tako je bila uničena gverila v Tucumanu. Tako se je začel boj proti mestni gverili v vseh večjih argentinskih mestih.

Nam lahko še kaj poveš iz očetovega življenja, da ga spoznamo v pravi luči iz njegovih dejanj?

Naj omenim samo dvoje iz njegovega življenja med nami v Argentini. Najprej njegovo skrb za družino, ki je ostala doma. Tam so jim vse zaplenili, gostilno, trgovino, poslopje in polje. Bilo je veliko še nedoraslih otrok. Z veliko ljubeznijo jim je pošiljal vsak teden paket, ko je sam zelo skromno živel. Doma so ga poznali kot „očeta paketov“ in so mu bili hvaležni za ljubezen in skrb v tistih težkih časih.

Druga zgodba je tudi značilna zanj. Prvo delo v Argentini je dobil kot zidar v Ciudad Evita, kjer je delal skupaj npr. s pokojnim Staretom itd. Ko je dobil prvo plačo, je začuden ugotovil, da je v kuverti dvakrat več denarja kot bi mu pripadalo. Lahko bi molčal, nihče ne bi za to vedel, potrebe so bile tudi velike in bodočnost v neznanji deželj negotova. Vendar ni pomišljal niti trenutek: odnesel je denar nazaj izplačevalcu. Ta je očeta postavil za zgled vsem delavcem in mu obljubil pomoč in zagotovil stalno delo. Pač očetova poštenost!

Se očetu kaj toži po Argentini?

Še vedno je navezan nanjo, zelo so ga zanimala novice o dogajanjih in o znanih, dolgo sem mu moral pripovedovati o njih. S svojim odlčnim

Tedaj je prišlo do padca civilne vlade. Vojaški režim je borbo proti gverili še povečal, a metode so nekaterikrat bile nekoliko na robu legalnosti in humanosti.

Gverila je bila premagana. A vojaški režim je doživel poraz na gospodarskem, političnem in socialnem področju in, za nameček, še na vojaškem v malvinski vojni. Zmagovalci so bili torej drugi, in pričeli so soditi premagancem: Radikalna vlada, ki je prišla na oblast s pomočjo številnih levičarskih formacij, je imela s temi krogi kompromis sojenja protigverilske vojne. Medtem, ko je izredno skrčila fonde za vojaški proračun in pričela načrte za spremembo vojaškega ustroja, je vlada postavila pred sodišče desetine in stotine višjih in tudi srednjih oficirjev.

ZAPIK

Troje let je že preteklo, in sodbe so se, po argentinski navadi, vlekle kot mačja čreva. Komaj da so v tem obdobju obsodili člane prvih vojaških hunt in pred dnevi tedajšnjega poveljnika buenosaireške policije generala Campsa (znanega bolj zaradi polemike s Timermanom), kateremu so sedaj prisodili 25 let zapora. V teku je še izredno število sodnijskih postopkov, katerih konca nihče ne vidi, poleg tega se pa kadarkoli lahko začne nov postopek proti kateremukoli vojaškemu članu, ki se je tako ali drugače udeležil protigverilske boja. Če je tedaj vladala vojna anarhija (kot v vsaki vojni), vlada sedaj sodna anarhija. Vlada se tega zaveda. Ni mogoče voditi normalnega razmerja z oboroženimi silami, te ne morejo normalno živeti, če nihče izmed njenih članov ne ve, kdaj bo sojen, ali kdaj bo morda poklican pred sodišče na odgovor za kako dejanje.

Predsednik Alfonsín je sklenil igrati težko politično karto. Zato je po TV in radiju napovedal, da bo poslal v parlament zakonski osnutek o „narodni spravi“. „To lahko storimo, ker je demokracija močna,“ je dejal. Reči bi moral: „da ojačimo demokracijo.“ Govoril je tudi o „spravi“ („reconciliación“), besedo, katero je Cerkev zadnja leta nenehno uporabljala in k njej pozivala in rotila. Gredeč je opomnil tudi, da so bile sodbe nad huntami izvršene, da „smo zmagali v boju proti nekaznovanju in nasilju“.

Kaj predvideva zakon, o katerem bo sedaj tekla polemika v parlamentu? Bistveno daje rok 30 dni, da se prizadeti javijo in tožijo člana oboroženih sil za zločine storjene pred

spominom se je zanimal za vrsto prijateljev in mi je tudi naročil, naj jih pozdravim. Težko da bi še kdaj prišel na obisk sem, saj je pot dolga.

Kaj bi še dejal za konec tega pogovora?

Naj končam ta pogovor z željo, ki je mojemu očetu izrekel na slavu Zdravko Pogorelec CM, in kateri se pridružujemo tudi vsi njegovi otroci:

Želimo vam na tem svetu še dolgo dozorevanje za onstranski svet!

In tej želji se pridružujemo tudi vsi Slovenci v Argentini, kakor tu di naš list, katerega zvest bralec in naročnik je že od vsega početka.

TDml.

NOV KORAK NAPREJ

Tudi za časnika je bil v vseh komunističnih državah marksizem-leninizem pogoj za delovanje. Vsi drugi časnika, ki niso prisegali nanj, niso mogli stopiti v Zvezo novinarjev, kajti v pravilih je bilo, da so člani obvezani na lojalnost do idej marksizma-leninizma.

Sedaj pa se je v Sloveniji tudi tukaj premaknilo.

V novih pravilih so časnika črtali ta člen in sedaj vztrajajo le na „socializmu“, kar pa je zelo nejasen in raztegljiv pojem. Gotovo je to — za slovenske časnika v domovini — korak naprej.

30. decembrom 1983. In predvideva rok 60 dni, da zapade kaznivost dejanj, storjenih v omenjenem obdobju. V tem sestoji vsa filozofija „zadnje pike“ (punto final), tipični argentinski izraz, kateremu odgovarja slovenski „zapik“.

Kot protiutež, ali zahvalo, pa je prvi stopil pred javnost sedanji šef glavnega skupnega štaba, letalski brigadir Teodoro Waldner, in objavil precej široko avtokritiko na državne udare oboroženih sil in glede protigverilske vojne še izjavil, da so se presegle meje, ki „povročajo dvom o legalnosti marsikatere akcije“, izveden v okviru tega boja. Da naj bi bil volk sit in koza cela.

Vse to dogajanje je povzročilo hudo reakcijo argentinske levice. Govorimo tu v prvi vrsti o organizacijah za človekove pravice, pa tudi za politične levičarske formacije, od KP in levih socialistov do intrantsigentov, leve krščanske demokracije in levega krila obnoviteljskega peronizma. Ti so „zapiku“ napovedali boj, na cesti in v parlamentu. Večina argentinske družbe, priznajmo jasno, si je oddahnila. „Gobavost“ oboroženih sil je škodila zdravju narodnega telesa. Res mnogi v oboroženih silah niso bili brez krivde kršenja človekovih pravic. Toda, ko že govorimo o krivdi, kdo lahko vrže prvi kamen?

OD SAN LUISA DO BRAZILA

Le na kratko, da se ne pozabi:

Peronisti so prepričljivo zmagali v provinci San Luis, kjer so volili v neke vrste „referendum“ za novega državnega senatorja. Zbrali so nad 60% glasov, in nabili radikale, kjer so ti še pred letom dosegli presenetljivo in prepričljivo zmago. Stvari se sučejo in radikali se tresejo. Marsikateri račun (storjen brez krčmarja), bo treba pregledati in popraviti. Do splošnih volitev je komaj leto dni.

Predsednik Alfonsín je na potovanju v Brazilu. A optimizem ob obisku predsednika Sarneya v Buenos Airesu se je nekoliko polegel. Integracija obeh južnoameriških velikancov je težja, kot je izgledala na prvi pogled. Nekoliko zaradi nezaupanja na argentinski strani, nekoliko pa ker „plan Cruzado“ (brazilska verzija argentinskega plana Australa) tudi kaže hude razpoke. O tem več prihodnjič.

Inflacija je meseca novembra dosegla 5,3%, je najnižja v zadnjih treh mesecih, a za december napovedujejo nov skok, ki se januarja ne bo polegel. Vročje poletje se nam obeta.

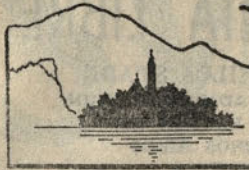
Iz pisma od doma

Ljubljana, konec novembra 1986

Letos je pri nas poleg Trubarjeve 400-letnice osrednji kulturni dogodek velika Plečnikova razstava, ki je prispela iz Pariza. Tu so jo z gradivom še dodatno obogatili. Moram reči, da je razstava res imponantna. Razstavljene so makete, tudi v naravni velikosti, fotografije, Plečnikove skice in načrti, uporabni predmeti, tudi monštrance in ciboriji; na razstavi tudi stalno predvajajo dva TV filma (dokumentarna) o Plečniku in njegovem delu, predstavljena je tudi njegova delovna soba z osebnimi predmeti.

Često se sliši mnenje, da je bil Plečnik po vojni odrinjen; mislim pa, da ne gre za neko odrinjenost, ki se običajno razume kot odrinjenost s strani oblasti, vladajočega. Saj je naš redil načrte — in veliko tega je bilo realiziranega — za vrsto objektov. Tudi partizanske spomenike in Titov paviljon na Brionih. Pač pa se je po vojni vrstilo nekaj generacij arhitektov, ki so bili izrazito nenaklonjeni njegovemu delu in so uvedli v našem prostoru fazo arhitekture modernizma. To je za nekaj časa prevladalo in Plečnik je bil po smrti nekoliko pozabljen in „zastarel“. Šele postmodernizem konec 70 let, ki se npr. v arhitekturi spet obrača h klasičnim vzorom in posveča skrb tudi estetski podobi, je v Plečniku odkril predhodnika in — upajmo — tudi vzornika. Skrajni čas za Ljubljano, saj je „funkcionalizem“, ki pogosti niti ni funkcionalen, naredil dosti škode ambiantalni podobi Ljubljane in drugih mest.“

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Nove znamke z narodnimi nošami je izdala jugoslovanska PTT. Izdelane so v obliki malega zvezka in predstavljajo narodne noše jugoslovanskih republik in pokrajin, vsega skupaj osem. Imajo po nekaterih napake. Vsem znamkam manjka valuta: na znamki je številka 500, pa nič drugega. Slovenska narodna noša je označena z besedo „Slovenja“ (sic!) in predstavlja moško nošo s Krasa, za katero pa ni mogoče ravno reči, da je reprezentativna za Slovenijo. Poleg tega pa se nekateri pritožujejo, zakaj tiskajo znamke v tujini za drag denar, ko pa ima Jugoslavija zadosti moderne tiskarne, v katerih bi izdaja znamk bila dosti cenejša.

LJUBLJANA — Cena električne energije se je povečala za 26 odstotkov s 1. novembrom. Januarja prihodnjega leta pa se bo povzpela še 16,5 odstotka višje.

KOPER — V kruhu iz pekarnar Kruh so nekateri kupci našli neljuba „darilca“: eden je našel cigaretni ogorek, drugi vilice, tretji kovinski predmet. To je pekarno stalo 400.000 din/kazni, njegova namestnika vodje peke pa 8.000 din (en dolar — 433 din). Seveda so iskalcji krivca in ga našli v študentu, ki je bil začasno zaposlen.

NOVA GORICA — Sindrom drugačnosti ali slovenski sindrom so imenovali raziskovalci pojav na mladinskem festivalu. Opozorili so, da je jugoslovanska mladina izrazito nehomogena; rezultati raziskave pa so tudi pokazali, da se razmišljanje mladih razlikuje predvsem po narodni pripadnosti. Največje razlike so med mladimi iz Slovenije in črne gore. Odgovori in stališča Slovencev so se pojavili povsem ločeno od odgovorov mladih iz drugih republik. Tako je na primer s šolstvom nezadovoljnih 50 odstotkov slovenskih mladincev in le 12 odstotkov mladih s Kosova. 44 odstotkov Slovencev se strinja, da bo prihodnost družbe slabša od sedanjosti, na Kosovu pa je takih le 11 odstotkov. Le 6 odstotkov anketirancev iz Slovenije (in več kot 30 odstotkov vprašanih iz Makedonije in Kosova) je menilo, da družba veliko naredi za mlade. Med mladimi v Sloveniji je tudi več pripravljenosti, da delujejo mimo političnih institucij, kot med tistimi iz drugih delov Jugoslavije. Med festivalom, ki je nadomestilo nekdanjo leto politično šolo, se je predstavilo Kranjsko gledališče čez cesto z Mrožkovim delom Karel in igro Tanki so na meji (B. Selškar), s svojimi koncerti so se predstavili Jani Kovačič, Pankrti in Ekaterina Velika, predstavljali so se mirovniki, sekcija za socializiranje homoseksualnosti, ekologi, naj-

zanimivejši del festivala pa so bile okrogle mize, na katerih so mladi govorili o samoupravljanju in stavkah, o univerzi, o drugačnih mladinskih manifestacijah, o razmerju med civilno družbo in državo ter o realnih prostorih drugačnosti.

LJUBLJANA — Otroške igrače iz Slovenije so se dobro odrezale na beograjskem sejmu Učila 1986. Nagradenci so celjski Aero za grafiko, Državna založba Slovenije za komplet učil za likovni pouk in privatnika Janez in Malči Hren za lesene sestavljive igrače. Teh zadnjih je vzhodnonemško ministrstvo za prosveto naročilo že šest tisoč komadov. Vsaka igrača stane 160 tisoč din.

LENDAVA — Opremo za rafinerijo, ki ni nikdar obratovala, je Ina-Nafta prodala Kitajski za 19 milijonov dolarjev. Oprema je stala okoli trideset milijonov iste valute, in jo bodo začeli odposiljati v sredi prihodnjega januarja.

LJUBLJANA — Slovenska savna je naslov igri Rudija Šeliga, ki ji je dal podnaslov „pasijonska igra“. V njej bi našli igro o trpljenju, križevem potu, na katerega stopijo vsi junaki, razen enega. Po drugi strani pa naj bi bila tudi satirična igra, ker je vse trpljenje le spačeni masohizem; muke so simulirane.

LJUBLJANA — Železniški vozni listi so se od začetka novembra podražili 30 odstotkov. Zato stane zdaj vozovnica Ljubljana-Beograd 2.781 din v prvem razredu. Od srede novembra se je podražila še pošta in telefonski pogovori, v povprečju približno 16 procentov.

LJUBLJANA — Hripavost nosi naslov nova knjiga, ki jo je pripravil dr. Vinko Kambič skupaj z Janezom Fischingerjem, Nino Gale, Zoro Radšel in Miho Žargijem. Dr. Kambič trdi, da je podedenjanje in nepravilno vrednotenje bolezenskega znaka hripavosti večkrat vzrok prepozno spoznanih karcinomov.

UMRLI SO OD 3. do 10. novembra 86:

LJUBLJANA — Evgen Kobal; Albina Čater roj. Bitenc; Janez Rajgelj; Alojz Trošč; Martin Korez; Anton Černe; dipl. inž. Pavel Šauer; Rafael Demšar; Vladimir Kopač; 82; Ivan Kogovšek; Anton Kocman; Angela Kavčič roj. Robida; Franc Kuder; Tone Peternel; Mila Pernuš; Iva Dornik; Alojz Unetič; Marija Žužek roj. Štefe, 80; Jože Makovec, 58; Jože Miklič st.; Vilma Vukovič roj. Žbogar; Franc Hudeček, 84; Jožica Kralj roj. Balon, 56; Franc Babič; Francka Železnik roj. Zupan; Jože Kumar; Janez Malenšek, 82; Francka Lavrič.

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebnostne novice

Smrt: V Trancas v provinci Tucumán je 6. decembra umrla Ana Urbanč roj. Pirč. Naj počiva v miru!

Novi diplomant: Na odontološki fakulteti buenosaireske univerze je 20. novembra končal študije in postal zobozdravnik Vinko Leber. Želimo mu veliko uspeha!

BUENOS AIRES

ZSMZ

Kar naenkrat so tu — božični prazniki namreč! Tudi leto gre h kraju; tukaj pod Južnim križem se končava še šolsko leto in že načrtujemo počitnice... Bog daj!

Zveza slovenskih mater in žena tudi zaključuje svoje poslovno leto. Še nekaj akcij, pa bomo naredile črto za letos.

Kakor že več let bomo naredile čez 100 božičnih paketov za rojake, da ne bodo za praznike ljubezni — božič in novo leto — potrebi ali pozabljeni. Z velikim veseljem in hvaležnostjo jih sprejemajo; včasih s solzami v očeh...

Priporočamo tudi božične nalepke! Ponovile smo lanski motiv, le podlaga je bela. Kot že veste, je narisan osnutek zanje umetnik čopiča Ivan Bukovec. Res, niso drage: za 3 nalepke daste 1 avstral.

Da ne nadlegujemo preveč, smo izpustile letošnje srečke, a se priporočamo zanje pozneje.

Objavljen pa je že koncert starih slovenskih božičnih pesmi. Priprav-

RAZNI KRAJI — Pavla Stopar roj. Knez, 76, Krško; Valtor Božič, Izola; Jože Bernot, Trbovlje; Ivan Kozole, Krško; Franci Rabzelj, Novo mesto; Emil Colja, Škrljina na Krasu; Marija Pintar, 85, Kranj; Mira Dvanajšček, Kranj; Martin Kolšek, 77, Vnanje Gorice; Zvozne Šoštarji, Ločna v Novem mestu; Stasa Gašperšič, Novo mesto; Marija Lampič, Križe; Helena Dolenc roj. Nagode, 96, Gor. Logatec; Jelka Malneršič roj. Klarič, Matenja vas; Julijana Prebil, Horjul; Anton Mehle, Kopanji; Marija Štirn roj. Potočnik, Zgornje Stranje; Ignac Korbar, Zagrade; Jože Bizjak, Postojna; France Žnidar, 69, Križe; Jože Šarugo, Trstenik pri Kranju; Marjeta Olifičič, Boh. Bela; Nanđa Pogačnik, Bleska Dobrava; Pavla Godič roj. Zotter, Gomilsko; Leopold Kavčič, Gor. Radgona; Anamarija Rupar, Lipica pri Škofiji Loka; Drago Ipavec, Lipica pri Škofiji Loka; Jože Lukancič, Dol. Logatec; Marijan Lužer, Mengeš; Mihael Trebušak (Nacetov ata), 75, Motnik; Franc Jamšek, Šentjanž; Jože Benegalija, Šmartno pri Litiji; Štefan Lotrič, Selca; Marija Kržan roj. Hartman, Lipica v Škofiji Loka; Mirko Vižintin, Koper; Ivko Smuk, Hirska Bistrica; Ciril Hauptman, Šmartno pri Litiji; Ljudmila Trombevska, Litija; Marinka Kovač roj. Pajer, Kranj; Anton Ferme, Zagorje; Zdravko Lilić, Zagorje ob Savi; Zdravko Pfeiffer, Trbovlje.

Še najhujša težava je v Sloveniji (čudno se bere) oskrba s pitno vodo. Te je sicer dovolj, le načrtujejo jo premalo, pa še onesnažena je vedno bolj. Slovenija je po naravnih legi vlažna pokrajina, kjer je, razen občasno, razmerje med padavinami in izhlapevanjem vedno takšno, da lahko nekaj vode odteče v podtalnico ali v površinske in podzemne vodne tokove. Kljub, lahko bi rekli, izobilju vode, pa se Slovenija poleti že vrsto let srečuje s kroničnim pomanjkanjem pitne vode. Na dobro oskrbo s pitno vodo precej vplivajo naravne razmere, veliko pa seveda podjetnost občanov samih. Tako so se dosedaj na Krasu iz leta v leto otepali s sušami. Letos se je to prvič spremenilo, ko so lokalne vodovode priključili na brestoviško črpališče. Takšnega vodnega razkošja na Krasu pred tem še niso doživeli in je vsekakor posledica njihove odločitve za največjo naložbo v zgodovini sezonske občine.

Medtem ko so na Krasu na konju, pa na Obali ne mine leto oziroma poletje, da prebivalci tega območja ne bi čutili pomanjkanja pitne vode. V poletnem času je pod izdatnost vodnih virov najmanjša, poraba vode pa največja. Slovenska Istra ima samo en vodni vir, ki je pomemben za redno oskrbo. To je izvir Rižane, ki pa danes zagotavlja le tretjino potrebne vode na Obali. Zato so pospešili raziskave novih vodnih virov. Strokovnjaki so lani dokončno potrdili domnevo, da se za

lja ga Komorni zbor, katerega tako uspešno vodi Anka Savelli Gaserjeva, kar jamči, da bomo čustveno in verno popeljeni v čudovitost sv. noči... saj tako hitro minejo ti sveti dnevi, ko okolje ne pripomre dosti s svojo posvetnostjo. Še dolgo potem nam bodo donele in lepšale božične utrinke... zlasti ker bodo besedila natiskana, da se ohranijo kot naše kulturno blago. Mi pa jih še drugače občutimo, ko skušamo doma in v skupnosti dati vsemu praznovanju versko tradicijo.

Lepo vabljeni vsi v soboto, 20. decembra 1986 v slovensko cerkev Marije Pomagaj in po maši na božični koncert!

Vabimo in se obenem zahvaljujemo za vso moralno in materialno pomoč skozi vse leto. Le z vašim sodelovanjem se bližamo k uspešnemu zaključku programa za to leto. Bog plačaj in nasvidenje!

SLOVENSKI DOM
SAN MARTIN

LIGA ŽENA-MATI

19. novembra je pri sanmartinski Ligi žena-mati Franci Hrovat imel zelo zanimiv prikaz diapozitiv čilškega gorskega območja. Prekrasne slike so vzbujale zaudenje ne le pri članicah Lige, ampak tudi pri gostih, ki so se kar v lepem številu soudeležili sestanka. G. Hrovat rad potuje in, kakor sam pravi, si rad v naravi odpočije oči. Veliko veselje ima s fotografiranjem. Na tem prikazu smo videli predvsem posnetke iz tkim. devete pokrajine, ki je približno na višini Zapale, ima 32000 km², kjer živi 700.000 prebivalcev, od katerih je 200.000 Indijancev Mapučev. V pokrajini poljedelstvo obsega 1.000.000 ha površine, 650.000 ha je travnikov. Močno je razvita živinoreja in 1.300.000 ha je gozdov. Večji del gozdov je pokritih z araukarijami, katerih sadež Indijanci uporabljajo v prehrani. Pokrajina je polna jezer, veliko je vročih mineralnih vrelcev. To pa je tudi pokrajina ognjenikov, ki še vedno delujejo, in od časa do časa nekateri močno bruhajo. Videli smo slike, kako se, kot doma v Sloveniji, v poletnem času pase živina po planinah, pa tudi mogočne vulkanske silhete.

Prebivalstvo je revno in zanemarejeno, mnogo je tuberkuloznih. V tej pokrajini deluje tudi pet slovenskih duhovnikov, med njimi France Okorn, ki ima v duhovni oskrbi kar 17 indijanskih redukcij.

Frančiju Hrovatu se Liga priporoča še za bodoča predavanja, saj

izvirno Rižane nahajajo zadostne količine vode, s katerimi bi lahko nadomestili količine, ki jih sedaj slovenska Istra dobiva iz hrvaških Gradol. Da bi pa te zaloge vode izkoristili, bodo potrebna ogromna vlaganja.

Drugo ogroženo ozemlje je Bela Krajina. Še posebej črnomeljška občina, kjer so morali pokopati lepe načrte, da bodo za dolga leta končali z eno svojih največjih mor, z ježo. Črnomalci so načrtovali zajetje vode iz Krupe. Ta pa je z industrijskimi odpadki popolnoma zastrupljena, mrtva reka. Tako so se mnogi kraji v Beli Krajinii odvisni od dovožene vode, kadar so vodnjaki suhi.

Z novomeškim vodovodom so že leta težave, saj je voda ob vsakem deževju nesnažna in rjava. Komunalno podjetje opozarja ob vsakem dežju, da je treba vodo prekuhavati. V vodi je namreč polno klic, ki so pred leti povzročile tudi zelo neprijetno črevesno bolezen, ki je položila v posteljo tretjino Novega mesta. Od takrat sprememb ni. Če je suša, je treba previdnosti zaradi nizkega vodostaja, če je dež zaradi visokega, tako da Novomeščani ne vedo, kaj je sploh v redu.

V Mariboru imajo dotrajano in zastarelo vodovodno omrežje, ki pušča na vseh koncih in krajih, tako da so izgube znašale v letošnjem prvem polletju 21 odstotka. To pa je kar precejšnja količina vode. V Mariboru že sedemnajst let gradijo

vse te, na tem sestanku občudovane diapozitive, so le del njegovega fotografskega zaklada!

17. decembra bo Liga praznovala skromno božičnico in z njo zaključila letošnje sestanke. Vse lepo vabljene!

SLOVENIJA V SVETU

Kanada

OBISK IZ ARGENTINE

V prvem tednu oktobra sta se v Kanadi mudila za nekaj dni načelnik Slovenske krščanske demokracije (SLS) in član Slovenskega narodnega odbora dr. Marko Kremžar in njegova žena Payla.

Najprej sta obiskala Montreal v provinci Quebec, nato prestolnico Kanade Ottawa, v petek, 10. oktobra, popoldne pa sta prispela v Toronto. Še isti večer sta se srečala z različnimi predstavniki in javnimi delavci slovenske torontske skupnosti na prijetnem družabnem večeru, kjer se je seveda največ govorilo o slovenski problematiki.

Drugi dan sta si ogledala obe župniji in se srečala z našo duhovščino, zvečer pa se je dr. Kremžar sestel s somišljeniki in člani SKD ter v prostem razgovoru obravnaval slovenske probleme in odgovarjal na razna vprašanja.

V nedeljo sta se udeležila sv. maše na Slovenskem letovišču in bila gosta na zahvalnem kosilu, ki ga vsako leto letoviški odbor priredi. Tam ju je župnik g. Kopač predstavil zbranim in s katerimi sta po kosilu imela priliko se srečati in se prijateljsko pomeniti.

Naslednji dan sta se podala v Hamilton in obiskala tamkajšnjo faro sv. Gregorija Velikega in si tudi tam ogledala, kaj so hamiltonski Slovenci v teku let zgradili in si ustvarili.

Na žalost je njun obisk prehitro minil, vendar sta v bežnih trenutkih, ki sta jih preživela tam, vsaj delno dojela položaj Slovencev v Kanadi.

(Po poročilu O. M. v Am. domovini, 11. nov.)

Goriška in Primorska

HOTELIR VINKO LEVSTIK

Vinko Levstik, lastnik Palace Hotela v Gorici se vedno bolj uveljavlja na Goriškem, potem ko je vrsto let uspešno deloval v Rimu. Tako ga je 29. oktobra letos Goriško pokrajinsko združenje na svoji skupščini izvolilo za svojega predsednika. Hotelir Levstik je dvakratni vitez (cavaliere) dela: vitez Italije za njegov doprinos k pospeševanju turizma in vitez mednarodnega združenja vitezov turizma. V tem svojstvu je tudi predstavnik dežele Furlanije-Juljska krajina in za Slovenijo. Čestitamo!

krožni vodovod, ki za razliko od vejnatega, onemogoča delno ali celotno izklapljanje večjih porabnikov in je tako možnost onesnažitve vode manjša. Prav v Mariboru so pa tudi že začeli z napeljevanjem industrijskih vodov, po katerih se pretaka manj vredna voda, ki služi le v industrijske namene in razbremenjuje vodovod s pitno vodo.

Končno ostaja še vedno odprto vprašanje podtalnice, kajti njihova gladina stalno upada. Na Gorenjskem in v Posavju težav s pitno vodo v glavnem še nimajo, črpalke namreč delujejo z največjo zmogljivostjo. Kritičnega stanja tu ni, pač pa je značilno npr. za Ljubljano, da se poznata sušno obdobje in pretirana poraba vode šele v pozni jeseni. Če je tudi takrat malo padavin, potem ob koncu leta voda iz pip le curlja. Ljubljanci že vrsto let iščejo najboljše možnosti za dodatno oskrbo z vodo, saj Ljubljansko polje v kratkem ne bo več moglo zadovoljevati vseh potreb. Črpališče na Barju je bil samo začasen ukrep. Ljubljanci razmišljajo predvsem o Sorškem polju.

Oskrba z vodo je torej v Sloveniji precej različna. Vode je zaenkrat še dovolj, tudi pitne. Je pa seveda od porabnikov vedno bolj oddaljena. Zato so potrebne vedno večje naložbe, vedno več denarja. Bodo pripravljene oblasti doma zmanjšati izdatke na politično propagandnem področju in nuditi Slovincem pitne vode v izobilju?

Priredil: Marjan Schiffrer

(33)

LISTANJE PO DELU

Slovenija je onesnažena tako, kot bi na njenem ozemlju živelo že devet milijonov ljudi.

Ljubljansko Delo se v zadnjem času vse pogosteje vrača v dopisih bralcev pa tudi v posebnih člankih k problemu onesnaženosti v Sloveniji. Gre za tri, lahko bi zapisali za štiri ključne probleme, ki so režimu trn v peti, pa ga ne zna ali ne more izdreti.

Gre za onesnaženje tekočih voda: predvsem Save v Zasavju, Ljubljana v vsem svojem teku in za reke v celjskem območju (Savinja, Voglajna, Hudinja in Paka). V nevarnosti so pa tudi viri pitne vode. To velja predvsem za podtalnico Dravskega, Sorškega, Murskega polja in Celjske kotline.

Drugo področje je onesnaženost zraka predvsem v kotlinskih in najbolj poseljenih področjih (Ljubljana, Medvode, Mežica, Store, Kidričevo).

Ni urejeno odstranjevanje odpadkov. Še posebej posebnih odpadkov, v katerih so tudi nevarne snovi.

Končno pa lahko k onesnaženosti štejemo povečani hrup, ki počasi in naskrivaj povzroča prebivalstvu prekomerno škodo.

Prvi ukrep, ki so ga že povzeli v

Sloveniji, je ugotovitev, koliko posamezni onesnaževalci prispevajo k obremenitvi okolja, predvsem v koliko ogrožajo vire pitne vode. Tako so se na prednostnem seznamu znašle (vsaj) štiri vrste onesnaževalcev: Svinjerejske farme, separacije premoga, termoelektrarne ter toplarne.

Poglejmo samo vprašanje prašičje-rejskih farm. Pri inšpekcijskih pregledih so ugotovili, da vse, razen ene, nimajo urejenega nikakega čiščenja in spuščajo odpadke naravnost v tekoče vode (npr. svinjereja v Ihanu odvaja vso gnojevko naravnost v Kamniško Bistrico). Prav tako so ugotovili nedovoljeno količino strupenih plinov v izpušnih dimih železarne Jesenice, cementarn Anhovo in Trbovlje, cinkarne v Celju, papirnice v Radečah, tovarni celuloze in papirja v Krškem, toplniči svinca v Mežici in še drugod.

Seveda so poleg privatnikov prišla biti plat zvona razna društva in organizacije ekologov in končno dosegli, da se je tudi v vrhovih nekaj premaknilo. Predvsem bodo pričeli z inšpekcijskimi pregledi, nato bo sledilo „prepričevanje“ o nujnosti sanacije in končno, če ne bi bilo uspeha, ustrezne kazni.

Rešitev problema onesnaženosti ne bi smela predstavljati večjih zaprek.

MALI OGLASI

SNEMANJE

Prenemanje kaset vseh vrst. — Mirko Vasle — Novi naslov: Onel. Allende 386 - Ramos Mejia - T. E. 657-3288.

POČITNICE

V Miramaru oddam za januar in februar opremljeno hišo z vrtom, 7 kvader od morja. Informacije od 18 dalje. T. E. 665-6928

ZDRAVNICI

Rožmanov dom — Vsako prvo soboto od 9 do 12 ordinira dr. B. A. Rebozov, zdravnik za živčne in duševne bolezni. Za rojake brez sredstev — brezplačno. Prijave T. E. 792-2212/8643.

ADVOKATI

dr. Franc Khavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Pcia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadst. E - Tel. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ARHITEKTI

arh. Jure Vombegar — Načrti za gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih in trgovskih stavb. — Av. Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E. 659-1413.

arh. Andrej J. Horvat — Načrti za gradnje stanovanjskih in trgovskih poslopij, predelave, opreme in dekoracije. Curupayti 1525 - (1708) Morón - Tel. 628-7515.

OBRITNIKI

Modno krojaštvo — Tone Bidovec - nove obleke in popravila starih - Av. de Mayo 2416 - Ramos Mejia - Tel. 651-1242.

TRGOVINA

Delikatosa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadst., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bmč. Mitre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 15. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bmč. Mitre 97, 1704 Ramos Mejia - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 15. do 19. ure.

Cena največ štirih vrstic * 3 za enkratno objavo, za ves mesec — 4 številke — * 8.

IZŠLA je novembrska

mladinska vez

FRAN MILČINSKI

Prčki brez gnezda

Mojster ga je debelo pogledal, oči so mu skoraj stopile iz jamic. Ali je mogoče, ta izrodek ga zdaj v lice dolži, da ga je, oni dan učil krasti! — Držal je roko dvignjeno za udarec, pa ni zamahnil. Premila se mu je zdela ta kaznen in v hitrici je iskal druge, hujske, primernejše. In kdo ve, če bi se ne bilo zgodilo, da mu otrga eno uho, ga s tem oropa važnega vzgojnega pripomočka in mu tako resno ogrozi nadaljnjo obrtno izobrazbo!

Toda, kadar je sila najhujša, je pomogoče najbližnja! Odpri se se vrata in začul se je glas mojstrice: „Mož, koj pojdi ven, hitro, hitro!“

Glas je bil tak, da je mojster prekinil strahovanje brezbožnega mladega obrekovalca, se obrnil in z dolgimi koraki sledil soprogi, ki je hitela čez dvorišče v drvarnico. V drvarnici je počakala moža in mu razburjeno sopeča pokazala med poleni listnico.

Pirc jo je vzel — glej jo, bila je listnica, ukradena hkrati z denarjem! Odpri jo je, denar je bil notri! Če bi bil ves! Prišel ga je šteti. Pircova pa je prekladala drva in stikala po drvarnici, ali je še kod kaj.

Pirc je vnovič preston. „Dva tisoč pet sto sedemdeset kron“, je dognal. Pa ni bil hvaležen, ampak je tako globoko tičal v svoji jezi in strasti, da ga je manj veselila najdena velika vsota, kakor so ga grizli oni stotaki, ki so ji

OBVESTILA

ČETRTEK, 11. decembra:

Seja upravnega sveta Zedinjene Slovenije ob 20. uri v društvenih prostorih.

NEDELJA, 14. decembra:

V Slovenskem domu v San Martinu redni občni zbor po maši.

V Slovenskem domu v Carapachayu maša za pok. Jožeta Stefančiča in M. Draga Šijanca. Po maši skupno družinsko kosilo.

SREDA, 17. decembra:

Liga žena-mati v San Martinu bo imela božični sestanek ob 18.30.

ČETRTEK, 18. decembra:

Izredna seja Medorganizacijskega sveta ob 20. uri v prostorih Zedinjene Slovenije.

SOBOTA, 20. decembra:

Zveza slovenskih mater in žena in Vincencijeva konferenca pripravljata koncert božičnih pesmi komornega zboru ge. Anke Savelli Gaserjeve, v Slovenski hiši ob 19.

NEDELJA, 21. decembra:

Odprije podružnice SLOGE v Našem domu v San Justo ob 9.30.

SREDA, 24. decembra,

Slovenska polnočnica v slovenski cerkvi Marije Pomagaj ob 23. uri. Pel bo „Gallus“. Pol ure pred sv. mašo petje starih božičnih pesmi.

BOŽIČ, 25. decembra:

V Slovenskem domu v San Martinu božičnica in nato zajtrk.

V Našem domu v San Justo božična proslava po slovenski sv. maši.

SREDA, 31. decembra:

V Slovenskem domu v San Martinu veliko silvestrovanje s Planiko — Zlate zvezde.

V Našem domu v San Justo silvestrovanje — sodeluje Magnum.

RESITEV KRIZANKE

Vodoravno: 1) Luža, 5) Grad, 9) Škl. 12) Imeti, 14) Agitira, 16) Enohik, 18) Voden, 20) Klop, 21) Kapra, 22) Opa, 24) Veda, 26) Lota, 28) Lr, 29) Koristi, 31) Op, 32) Kino, 34) Ihta, 35) Trn, 36) Komat, 38) Eden, 40) Namah, 41) Kletar, 43) Ožariti, 45) Jelen, 47) Red, 48) Leto, 49) Rosa. Navpično: 1) Li, 2) Ume, 3) Ženka, 4) Atol, 6) Rak, 7) Ag, 8) Diva, 9) Sidro, 10) Kreator, 11) Lan, 13) Ilovo, 15) Topli, 17) Iperit, 19) Kolk, 21) Kastel, 23) Prikaže, 25) Dih, 27) Apno, 29) Komar, 30) Tadej, 33) Nomad, 35) Tnalo, 37) Ahil, 39) Eter, 40) Nor, 41) Kit, 42) Res, 44) Te, 46) Na.

Taborjenje v Bariločah

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO

vabi mladino od 21. leta starosti na

TABORJENJE,

ki bo v prvi polovici meseca februarja 1987.

Za podrobnosti bi se zmenili na seji, ki bo 15. decembra ob 20.30 v Sloimškovem domu.

NEREALIZIRAN RAZGOVOR

Kako pa pri vas uredničujete sklep zadnje seje CK ZKS, da je potrebno tudi v avgustu politično delati?

Ja, v naši tovarni je bil Marko Bulc, je rekel, da bo pomagal, da najdemo kakšen boljši proizvodni program...

Pa vi?

Ja, težko je, mrtvilo je. Ljudje so kar tiho.

In kako je s turizmom?

Ja, mrtvilo, bomo videli, ljudem se ne ljubi.

Mladina?

Hja, na sestanke noče, župnik jo pa kar obletava. Mu bo treba to povedat...

O čem pa naj potlej pišem?

Ma kaj, vi tako in tako iščete samo senzacije, dobrega pa ne vidite...

n. n.

ZATO

KER BO IGRAL RUPNIKOV ORKESTER

„ZLATE ZVEZDE“

IN KER BO NA RAZPOLAGO SE VEČ OKUSNIH JEDI IN PIJAČ, BOMO LETOŠNJE

SILVESTROVANJE

PRAZNOVALI V SLOVENSKEM DOMU

V SAN MARTINU

SLOVENSKI DOM CARAPACHAY

— V nedeljo, 14. t. m. sv. maša ob 11. uri za pokojna člana Jožeta Stefančiča in prof. Marijana Šijanca. Po maši bo skupno kosilo.

— Na sveti večer bo ob 24. uri polnočnica z ljudskim petjem. Nato pa bo božična napitnica — agape — za vse navzoče.

— V soboto 27. t. m. Večer carapachayske družine. Ob 20. uri koncert narodnih pesmi novega zboru, ki ga vodi Omar Brandan, član Teatra Colón. Sledi slavnostna večerja in žrebanje glavnega dobitka, veliki hladilnik-freezer. Vstopnice se dobijo pri odbornikih. Rojaki in prijatelji prav iskreno vabljeni!

SLOGA RASTE IN SE KREPI

V nedeljo, 21. decembra 1986, ob 9.30

OTVORITEV PODRUŽNICE V NAŠEM DOMU

Hipólito Yrigoyen 2756 — San Justo

VSI ČLANI IN PRIJATELJI SLOGE LEPO VABLJENI!

V SLOGI JE MOČ!

(40) pil od voza, ki je vanj vpregel par težkih konj. Dal ji je roko, pa se koj spet vrnil k delu, mudilo se mu je na polje po snope. „Kar prišed, ne da bi kaj pisala! Kje pa imaš fanta?“ „Sama sem prišla.“ Videla je, da oče zdajle nima ne časa ne razpoloženja, da bi poslušal dolgo povest o njenem mučeništvu, ki jo je pognalo od moža. Težno ji je bilo pri arcu. „Kje so mati?“ je vprašala.

„Na polju pri žanjicah. Če si lačna, kar ozri se po štrambli! Če hočeš, si priveži predpasnik in pridi za nami! Dela za vse!“ Hijo! In zaropotal je voz z dvorišča.

„Eh!“ se je otrsela Jerajeva vseh neprijetnih misli in šla v tiho hišo. V kuhinji je sedela na klopi stara mati, imela je naočnike in lupila krompir. Ko je zagledala vnukinjo, je začudena sklenila roke. „Ali si ti?“ je rekla in si obrisala oči. „Vsi so na polju.“

„Lačna sem, da se vame vidi,“ je povedala Jerajeva, pokroviteljsko poljubiva staro mater na čelo. „Nič ne vstajajte, saj vem, kod je kaj.“ Minila jo je potrtost in že je veselo zabrenčala in se zasukala tja v mračno, hladno štrambo poleg kuhinje. Z večjim očesom je pregledala, kaj ji nudijo police ob zidu in kljuko v obokanem stropu, nato si je priredila malico: malo jezika, malo gnjati, malo suhe klobase in s surovim maslom namazanega kruha. O, štramba je bila še vedno dobro založena kakor svoje dni! Za prvo lakoto se je spriti najedla pri rezanju, potem je šla s krožnikom v kuhinjo. „Stara mama, pomagajte!“

Stari ženici je dobro dela postrežnost vnukinje. Zob ni kaj imela, vendar je pokusila jezic in namazani kruh.

„Čakaš, stara mama, malo piti morava tudi!“ Jerajeva se je ozrla po kozarčih. Vzela je dva in stopila vaje-no pot v klet — kjer je pred desetimi leti stal sod, tam je stal še danes. Prišla je polna kozarča v kuhinjo.

Stara mama je bila ganjena od te pozornosti. „Nič kaj zdrava nisi videti,“ je rekla. Pazljivo je gledala vnukinjo in pomakala kruh v vino. „Včasih si bila bolj polnih lic in bolj rdeča — pa ne, da si bolna?“

Jerajeva je zalagala in zamakala in si milila: „Zdaj dobro sedim — čemu bi lazila na polje, opravili bodo brez mene! In se je rajši lotila glavne skušnje za prizor, ki ga je namenila staršem.

Obrisala si je usta, naredila stransko nesrečen obraz, prišla staro mater za roko in rekla: „Stara mama, ušla sem zdoma!“

Stara mama se je prestrašena zgnila: „Sveta nebesa, kaj ti je naredil?“ Da je mož kriv, o tem ni niti trenutek dvomila — bila je pristranska, kakor vse stare mame.

„Ne vem, kaj misli!“ je ogorčeno razkladala vnukinjo. „Nič mi ne dá denarja, še deklo je odslovil, sama naj pospravljaj in kuham in umivam tla in snažim čevlje.“ Ko se je spomnila vse svoje nezasluzene bede, si je otrla oči, ki so resnično postale mokre v kotih.

„O ti ubogi otrok!“ jo je milovala

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCIÓN Y ADMINISTRACION:
RAMÓN L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizérit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 20.446	

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1986: za Argentino \$ 40; pri pošiljanju po pošti \$ 45; Zdrž. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.
TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

Koncert božičnih pesmi

Zveza slovenskih mater in žena ter Vincencijeva konferenca pripravljata v soboto, 20. decembra, ob 20. uri (po sv. maši) v Slovenski hiši koncert božičnih pesmi v izvedbi komornega zboru, ki ga vodi ga. Anka Savelli Gaserjeva. — Lepo vabljeni!

Naš dom San Justo

SILVESTROVANJE

31. decembra ob 21. uri.

Vstopnice v predprodaji pri odbornikih.

Sodeluje MAGNUM

stara mama. „Kaj pa je tvoj mož?“ Bila je malo pozabljiva.

„Pri jezicnem dohtarju je uradnik, veste, malo drugače kakor njegov namestnik. Dela ima preveč, zaslužka premalo, pa je name hud. Kaj morem jaz, če je taka draginja! Pomislite, stara mama, o božiču so babe držale jajca par po grošu!“

Stara mama je ostrmela in ni mogla verjeti, da je mogoče kaj takega.

„Storila sem, kar mi je bilo v močeh, nobenega dela se nisem branila. Ne — še pijancem sem stregla pri veseljah!“

„Ali imata oštarijo?“ se je zavzela stara mati.

„Kaj še! Drugod sem stregla.“

„To pa ni prav! Iz take hiše, kakršna je naša, pa da strežeh po oštarijah, ne, to ni prav! Tega tvoj oče ne sme pustiti. Jaz mu rečem...“

„Stara mama, nič ne recite, saj poznate ata, kakšni so! Jim že sama povem. Nazaj pa ne grem.“

„Nazaj nikar ne hodi!“ ji je pritrčila stara mama. „Rajši pojdi služiti!“

Ta zadnji nasvet Jerajevi ni bil všeč. Vendar ga ni zamerila stari mami — kaj vedó stara mama, ko jim peša pamet.

Tako sta se menili in vmes pazili na kuho, ki jo je bila pristavila gospodinja, preden je šla na polje. Ko sta izpili vino, je Jerajeva še enkrat stopila v klet in prinesla sebi poln kozarac, stari mami pol, in še pručico si je potegnila pod nogo, da je sedela prav udobno. Do tistihmal ji ni bilo žal, da je zapustila moža in dom.